

технікумі постійно тримаємо це питання на контролі, створюємо всі умови для теоретичного і практичного самовдосконалення через проходження курсів підвищення кваліфікації, участі в роботі секцій, методичних об'єднань на рівні області, Укоопосвіти, а також через самостійну роботу та самоосвіту.

В цьому відношенні М.І.Пирогов відводив особливу роль творчому самостійному пошуку, вдосконаленню педагогічної майстерності кожного викладача. Так, наприклад, у нас, в Полтавському кооперативному технікумі, є певні нароби щодо проведення спільних заходів викладачів нашого навчального закладу, викладачів, аспірантів Полтавського педагогічного університету, ПУЕТ, аграрної академії. Це сприяє формуванню та розвитку сучасних педагогічних ідей, активізації навчального процесу, взаємозбагаченню викладачів профільних дисциплін, підвищенню професійного рівня. Результатом роботи в цьому напрямку у нас в технікумі є те, що у 2007 році було 8 викладачів-методистів, на 01.05.2012 року – 20, викладачів вищої категорії у 2008 році було 35, на 01.05.2012 – 45.

Створення умов для самовдосконалення викладачів з боку адміністрації є необхідний фактор щодо формування позитивного іміджу навчальному закладу, надання достойних освітніх послуг на сучасному етапі.

Розглядаючи спадщину М.І.Пирогова, неможливо не зупинитися коротко на такій проблемі як покарання та заохочення дітей. В цьому відношенні позиція М.І.Пирогова сильно еволюціонує від прямої заборони використання тілесного покарання (тобто різки) до часткового впровадження і збереження цього методу, використовуючи вибірковий індивідуальний підхід на основі рішення педагогічної ради. Але більшу частину своєї педагогічної діяльності, узагальнення досвіду, виявлення проблем, промахів у вихованні він концентрує на методах заохочення дітей, на розкритті дитячих душ.

В цілому спадщина М.І.Пирогова багатогранна і охоплює все аспекти діяльності педагогічних колективів як у школах, так і ВНЗ. Це такі напрямки, які заслуговують особливого ставлення та використання в практичній навчально-виховній роботі кожного викладача, адміністрації. Всі його ідеї мають актуальне практичне значення для педагогів сучасності, органів адміністративного управління. А це такі, як:

- вдосконалення системи управління закладами освіти через самоорганізацію, роботу колективних органів викладачів,
- науковий, творчий пошук педагогічних, виховних варіантів щодо покращення діяльності вчителя в освітньому процесі,
- постійна увага і вирішення проблеми методичного і матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів,
- досягнення високого професіоналізму вчителя, здатність за покликанням бути таким, як є. Його моральність і вплив на дитину через тісну єдність слова і діла,
- ідея формування і поєднання гармонійних якостей особистості, стосунків між вчителем та учнями і багато інших проблем, які обумовлюють необхідність вивчення педагогічної спадщини М.І.Пирогова та запровадження його у навчально-виховний процес шкіл, вищих навчальних закладів.

ЕКОЛОГІЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Коссак Г. М., Стахів В. І., Шпек М. П. (м. Дрогобич, Україна)

Нагальною проблемою сьогодення є питання взаємодії людини і природного середовища в контексті забезпечення їх стійкого розвитку. Нехтування

принципу єдності людини і природи спричинило протиріччя між поведінкою людства та сучасним станом довкілля. Розв'язання протиріччя між техногенним розвитком людства та збереженням природи належить підростаючому поколінню, його вмінно оцінювати ситуацію, адекватно реагувати на зміни та вирішувати проблеми, що пов'язані із живим планетою.

Безумовно, вирішальну роль у здійсненні переорієнтації напрямів та характеру майбутнього розвитку суспільства і гармонізації відносин між людиною і природою відіграватиме сучасна молодь. Тому таким необхідним є підвищення рівня її екологічної освіти, оволодіння нею знаннями про шляхи розвитку суспільства і природи у XXI ст., про надзвичайно важливі екологічні закони, про життєдайні зв'язки між людством і довкіллям.

Сьогодні слово "екологія" для багатьох означає "спільність людини і навоколишнього середовища" [3,8].

У цьому контексті, значної ваги набуває формування екоатрибутивної поведінки людини, що базується на новому екологічному мисленні, інтенсифікації екологічної освіти, екологічного виховання.

Традиційно процес екологічного виховання пов'язується в першу чергу з екологічною, або просто біологічною просвітою. При цьому екологічна вихованість розглядається як обов'язковий наслідок екологічної просвіти. Вважається, якщо людина достатньо екологічно ерудована, то вона "автоматично" буде і екологічно вихованою [1,3].

Однак, реальне життя показує, що екологічна освіта виявляється мало-ефективною, коли вона базується тільки на повідомленні відповідних знань, порад, інструкцій та ін. Вона не сприяє своєчасному психоемоційному сприйняттю екологічної інформації. Оскільки компонентами процесу виховання незалежно від його змісту є свідомість особистості, її емоційно-чуттєва сфера, навички і звички поведінки, реальним постає той факт, що впровадженні заняття з екології повинні базуватися на реалізації психоемоційних властивостей людини: співпереживанні, співчутті, радості, любові, відчутті гармонії.

У цьому напрямі скерована "екологічна психопедагогіка, тобто методологічний напрямок в педагогіці, в рамках якого розробляють критерії відбору змісту, а також підходи до створення принципів, методів та форм екологічної освіти" [2,275].

Адже, як зазначає Дж. Мейсі, реорганізація нашого сприйняття звільняє нас від ілюзії про те, чим нам необхідно володіти і приводить нас до усвідомлення нашої єдності з живим тілом Землі.

Тому, сьогодні реорганізується система середньої освіти, відбувається екологізація процесу навчання у старшій школі за рахунок впровадження нової навчальної дисципліни "Екологія" (програму затверджено Міністерством освіти і науки України, наказ від 28.10.2010, № 1021), яка передбачає інтенсивне вивчення екології у 10-11 класах природничо-математичного та екологічного профілів (при двогодинному навантаженні на тиждень) та всього лише 0,5 годин для рівнів академічного і стандарту, що є недостатньо.

Основним завданням даного курсу "Екологія" є:

- формування світоглядних знань про основні тенденції розвитку екологічних особливостей природокористування;
- розкриття наукових основ вивчення екологічних проблем у відповідності з положенням міжнародної стратегії сталого розвитку;
- виховання почуття відповідальності за забруднення природного середовища, стан довкілля, свідомості щодо необхідності дотримання природоохоронного законодавства;
- розвиток системи інтелектуальних та практичних умінь і навичок, стосовно оцінювання екостанів і екопопуляцій, ступеня їх напруженості, ефективності охорони природи.

Але, дані завдання, що реалізуються у процесі урочної навчальної дія-

льності, мають поєднуватися із системним проведенням позакласних заходів, що підвищують їхню виховну цінність та інтеграції з іншими природничими дисциплінами.

Тому екологічна освіта в навчальній діяльності учнів має здійснюватися в рамках двох форм:

1. Включення питань з охорони природи до шкільних дисциплін біології, географії, екології та інших;
2. Організація факультативних, гурткових занять з охорони природи;
3. Пізнавальна діяльність учнів екологічної спрямованості.

Слід зазначити, що в юнацькому віці особливо виражене естетичне, "споглядальне" сприйняття природи, ставлення до якої має об'єктний характер, хоч і менш прагматичний, ніж у старшому підлітковому віці. Спостерігається підвищення інтенсивності непрагматичного ставлення до природи, в якому домінує його перцептивно-афективний компонент. Юнацький вік характеризується пошуком гармонії у світі природи, осмисленням особистої позиції у взаємовідносинах з ним. Педагогічна стратегія для цього віку полягає в стимулюванні такої інтелектуальної діяльності старших школярів, у якій на світоглядному, абстрактному рівні формуються особистісне бачення навколишньої картини світу, у власній, індивідуальній інтерпретації.

У цьому контексті, найбільш популярними для молоді є наступні екологічні заходи:

- проведення конкурсів, фестивалів, семінарів, конференцій, виховних екологічних заходів;
- створення екологічних клубів, центрів, літніх екологічних таборів;
- організація екскурсій, походів, експедицій, екологічного моніторингу, екологічних стежок;
- співпраця з національними парками, зоопарками, заповідниками та громадськими екологічними організаціями, фондами, рухами й асоціаціями.

Тому, поєднання усіх форм навчання сприятиме екологічному вихованню, де набагато повніше враховуються знання й інтереси школярів, їхні пізнавальні та інтелектуальні можливості, сприяє застосуванню одержаних знань, набутих вмінь і навичок у бажаній для них практичній пізнавальній діяльності з охорони навколишнього середовища.

Важливо, що системність діяльності розширює безпосередні контакти учнів з природою, за наслідками природо перетворювальної діяльності людини, можливість особистої участі у всебічній дослідницькій та природоохоронній роботі, що сприятиме формуванню гуманістичних якостей особистості.

Література

1. Волкова А. С. Екологічне виховання школярів. – К.: Знання, 1985. – 88 с.
2. Дерябо С.Д., Ясвин В.А. Экологическая педагогика и психология. – Ростов-на-Дону.: Феникс, 1996. – 480 с.
3. О'Коннор М. Свет жизни // Руководство к учебному курсу по экологии для школьников: Пер. с англ. – Пуццино, 1993. – 472 с.

ВАСИЛЬ ФЕДОТОВИЧ ВАЩЕНКО – ВИДАТНИЙ ТЕОРЕТИК І ПРАКТИК ВІТЧИЗНЯНОГО БДЖІЛЬНИЦТВА

Кравченко Л.В., Закалюжний В.М. (м. Полтава, Україна)

Василь Федотович Ващенко народився 1850 року в с. Вороньківці Переяславського повіту Полтавської губернії у родині збіднілого дворянина. Його батько помер коли Василеві було 12 років [1]. То ж три хдопці залишилися